IEDERA

de Ambrose Bierce

La vreo trei mile de orăşelul Norton, statul Missouri, pe drumul ce duce la Maysville, se înalţă o casă veche, ce aparţinuse ultima oară unei familii numită Harding. Din 1886, nu a mai locuit nimeni în ea şi, după toate probabilităţile nici nu va mai locui cineva vreodată. Timpul şi antipatia vecinilor au făcut din ea un fel de ruină pitorească. Trecătorul care nu-i cunoaşte povestea nu are motive s-o includă în categoria „caselor bântuite", deşi de această nedorită faimă are parte tot ţinutul. Îi lipsesc geamurile şi uşile, acoperişul e spart în mai multe locuri şi, rămasă nevopsită, şindrila veche a căpătat o nuanţă de un cenuşiu sumbru. Şi totuşi, aceste indubitabile semne ale supranaturalului sunt estompate în parte, de frunzişul bogat al unei uriaşe plante agăţătoare ce acoperă întreaga construcţie. Planta, dintr-o specie pe care niciun botanist nu a fost în stare s-o identifice, joacă un rol important în istoria casei.

Familia Harding era alcătuită din Robert Harding, soţia sa, Matilda, domnişoara Julia Went, sora acesteia, şi doi copii mici.

Robert Harding era un bărbat tăcut şi ursuz, care nu-şi făcuse niciun prieten printre vecini şi nici nu părea dornic de aşa ceva. Avea în jur de patruzeci de ani, era un ins chibzuit, muncitor; îşi câştiga existenţa de pe urma micii ferme, năpădită acum de tufe şi rugi de mure. El şi cumnata sa erau oarecum ostracizaţi de vecini, care găseau că sunt văzuţi prea des împreună – ceea ce nu era neapărat o vină, căci purtarea lor în asemenea ocazii nu era de natură să dea naştere la bănuieli. Codul moral al celor din Missouri este însă foarte sever.

Doamna Harding era o femeie blajină, cu ochi trişti, şi infirmă: îi lipsea piciorul stâng.

Într-o vreme, era în 1884, se auzi că doamna Harding a plecat să-şi viziteze mama, în Iowa. Cel puţin aşa răspunsese soţul ei celor curioşi, iar felul în care-o spusese nu încurajase şi alte întrebări. Soţia sa nu s-a mai întors. Doi ani mai târziu, fără să-şi vândă ferma sau avutul şi fără să angajeze un agent care să aibă grijă de ele, sau fără să-şi ia cu el bunurile casnice, Harding a părăsit localitatea, împreună cu restul familiei. Nimeni nu ştia încotro a plecat; nimănui nu-i păsa la vremea aceea. Cum era de aşteptat, tot ceea ce putea fi luat dispăru curând şi casa părăsită deveni o casă „bântuită”.

Într-o seară de vară, patru sau cinci ani mai târziu pastorul

J. Gruber din Norton şi un avocat din Maysville, pe nume Hyatt, s-au întâlnit călare în faţa fostei locuinţe a familiei Harding. Având de discutat nişte afaceri, cei doi cei doi legară caii și se duseră să stea de vorbă pe veranda casei. Unul din ei aminti în glumă de sumbrul renume al locului, dar remarca fu repede uitată și trecură la treburile ce le aveau de hotărât, tăifăsuind până pe înserate. Era o seară caldă și apăsătoare, cu un aer stătut.

Deodată ceva îi făcu să tresară uimiţi: o lungă plantă agăţătoare, ce acoperea pe jumătate faţada casei şi ale cărei braţe atârnau deasupra verandei, începu să se agite cu zgomot, scuturându-şi violent tulpina şi frunzişul.

— Vine furtuna! exclamă Hyatt.

Gruber nu răspunse nimic, ci, în tăcere, îi atrase atenţia asupra copacilor din jur, al căror frunziş era nemişcat.

Chiar şi vârfurile ascuţite ale crenguţelor ce se profilau distinct pe bolta senină erau nemişcate. Cei doi coborâră în grabă treptele spre ceea ce fusese o pajişte şi-şi ridicară privirile spre planta pe care o puteau vedea acum în întregime. Continua să se frământe sălbatic, deşi fără niciun motiv aparent.

— Să plecăm, spuse pastorul. Şi au plecat. Uitând că mergeau în direcţii opuse, cei doi călăriră mai departe împreună până la Norton, unde povestiră strania întâmplare unor prieteni

discreţi.

În seara următoare, cam pe la aceeaşi oră, se aflau din nou pe veranda Harding, însoţiţi, de data asta, de alţi doi bărbaţi, ale căror nume nu s-au păstrat. Misteriosul fenomen se petrecu din nou. Sub privirile lor, iedera se convulsionă puternic de la rădăcină până în vârf şi toţi laolaltă nu reuşiră să-i imobilizeze tulpina. După o oră, se retraseră cu nimic mai luminaţi decât veniseră.

În scurt timp, ciudăţenia stârni curiozitatea întregului ţinut. Zi şi noapte se adunau acolo o mulţime de spectatori, „căutând un semn”. Nimeni nu părea să-l fi aflat, dar atât de respectabili erau martorii menţionaţi, încât nimeni nu punea la îndoială „fenomenul” descris de ei.

Dintr-o fericită inspiraţie sau în scop pur distructiv, cineva – nu se ştie cine anume – veni într-o zi cu propunerea de a dezgropa iedera şi, după multă chibzuinţă, hotărâră s-o facă. Nu găsiră decât o rădăcină şi, totuşi, ce ciudăţenie!

De la baza tulpinii, pe o distanţă de vreo cinci-şase picioare, rădăcina se afunda drept, străbătând un pământ afânat, friabil. Apoi se ramifica într-o mulţime de rădăcinuţe, fibre şi filamente, împletite într-un chip cât se poate de curios.

După ce le scuturară de pământ, în faţa lor se arătă o formă

cu totul neobişnuită. Ramificaţiile firişoarelor încolăcite şi răsucite alcătuiau o ţesătură compactă, prezentând, în formă şi mărime o uimitoare asemănare cu trupul omenesc. Avea cap, trunchi şi membre, până şi degetele de la mâini şi picioare se conturau cu claritate. Mulţi susţineau chiar că dispunerea fibrelor în masa globulară ce reprezenta capul sugera în modul său grotesc o faţă de om. Silueta era orizontală. Rădăcini mai mici începuseră să se unească pe piept.

Asemănarea cu forma omenească era imperfectă. La vreo zece ţoli[1] – sub unul din genunchi, firişoarele ce alcătuiau piciorul se răsuceau înapoi.

Figurii îi lipsea piciorul stâng.

Concluzia era bătătoare la ochi. În agitaţia ce se stârni în urma uimitoarei descoperiri, diverse acţiuni fură propuse, dar abandonate din lipsa celor capabili să le înfăptuiască. Şeriful puse capăt disputelor, ordonând în calitate de custode legal al proprietăţii abandonate să fie scoasă rădăcina şi să se astupe groapa la loc.

Investigaţiile ulterioare au adus la lumină un fapt deosebit de semnificativ: doamna Harding nu-şi vizitase niciodată rudele din Iowa, care nici nu ştiau că ea ar fi intenţionat s-o facă.

Despre Robert Harding şi restul familiei nu se mai ştia nimic. Casa îşi păstrează proasta reputaţie, în schimb, iedera replantată e cea mai cuminte şi mai inofensivă plantă, la adăpostul căreia să-şi poată petrece o noapte plăcută orice persoană cu nervii slabi, în timp ce creierii îşi deapănă destăinuirile imemoriale, iar din depărtare, îi aprobă rândunica de noapte.

---

[1] Aproximativ 25 centimetri.